

Verkondiging

In de eerste lezing hoorden we de beeldende taal van de grote profeet Jesaja: 'Denk niet meer aan het verleden en sla geen acht op wat reeds lang voorbij is. Ik onderneem iets nieuws, het begin is er al: ziet ge het niet?' Zo'n nieuw begin opent zich ook voor de vrouw uit de evangelielezing. Aangeklaagd voor overspel spreekt Jezus bevrijdende woorden tot haar, die voor haar nieuwe toekomst openen.

Het evangelie van vanmorgen bracht een boek bij mij naar boven die ik inmiddels al weer een lange tijd geleden gelezen heb. Het heet 'de Vliegeraar' en de auteur is Khaled Hosseini.

Het boek speelt in Afghanistan, in de hoofdstad Kabul. De hoofdpersoon beschrijft een voetbalwedstrijd die hij in 1998 meemaakt. Het land is dan niet langer meer door de Russen bezet, maar de Taliban hebben de macht overgenomen. Zij willen een islamitische staat tot stand brengen en ze willen de sharia invoeren, de islamitische wetgeving. Die Wet moet duidelijk en voor het volk zichtbaar ten uitvoer gelegd worden. En zo kan het gebeuren dat tijdens de rust van die genoemde voetbalwedstrijd een aantal vrachtwagens het voetbalstadion komt binnenrijden; uit één van die wagens komen twee geboeide en geblinddoekte gevangenen, een man en een vrouw.

Beide mensen zijn veroordeeld tot de doodstraf. Van de man wordt niet beschreven wat hij misdaan heeft; van de vrouw is bekend dat zij overspel gepleegd heeft. Ze worden in borsthoge gaten in de grond gezet en dan begint het stenigen. De stenen die daarvoor gebruikt worden, komen van een van de vrachtwagens. Na een kwartier is alles voorbij. De mensen zijn dood, de stenen worden opgeladen en de wedstrijd wordt hervat.

Voor Jezus wordt een vrouw gebracht die betrappt is op overspel. Als vrouw denk ik onmiddellijk: 'Waar is die man?', maar dat vertelt het verhaal niet. Maar vrouwen werden al eeuwen lang - en soms nog - gediscrimineerd in wetgeving, zo-ook in de joodse wetgeving van toen, waar het gaat om huwelijk en seksualiteit. Bovendien gaat het helemaal niet om de vrouw; ze is maar een casus en ze wordt gebruikt door de Schriftgeleerden en de Farizeeën om Jezus op de proef te stellen. Als hij haar gaat veroordelen, dan heeft hij bewezen dat hij recht in de joodse leer is. Maar Jezus veroordeelt de vrouw niet; integendeel, hij geeft haar juist haar waardigheid terug. Bovendien maakt hij de aanklagers van deze vrouw - zo overtuigd van hun eigen rechtschapenheid - bewust van hun eigen zondigheid. Hij laat hen inzien dat ze niet zoveel verschillen van de vrouw die zij veroordelen. En persoonlijk geniet ik altijd van het zinnetje: 'en ze dropen een voor een af, de oudsten het eerst'.

Ik moest ook denken aan mijn tijd als gevangenispastor. Ik kreeg er onder meer te maken met gevangenen die er zaten vanwege een zedendelict. En zedendelicten zijn delicten die door mede gedetineerden ook gezien worden als misdrijven i.t.t. bv oplichting of diefstal. Er waren dus altijd wel weer andere mannen die meenden voor

rechter te moeten en te mogen spelen. Zij meenden het recht te hebben om een zedendelinquent het leven zo zuur mogelijk te maken. Daarbij viel op dat de mannen die meenden het hardste te moeten veroordelen zelf ook het een en ander op hun kerfstok hadden en vaak zelf ook niet al te beschaafd met de vrouwen en kinderen in hun leven omgingen.

In zulke situaties haalde ik het evangelie van vanmorgen maar weer eens te voorschijn om er in de kerkdienst over te kunnen preken en dan met name over de zin: 'hij die zonder zonde is, werpe de eerste steen'. Zo spoorde ik de mannen aan vooral naar zichzelf te kijken ipv naar de fouten van een ander. Ik moedigde hen aan niet te oordelen, en zeker niet keihard, omdat ze zelf immers ook niet graag hard en genadeloos veroordeeld willen worden.

Ook in de gewone wereld zijn oordelen en veroordelingen aan de orde van de dag. Ik hoor mezelf soms zeggen: 'zoiets zou ik nooit doen!' en vaak is het nog geen week later of ik betrap me er zelf op. dat ik precies datgene doe waarvan ik een week eerder riep 'dat zou ik nooit doen!' Misschien herkent u dat ook wel.

Jezus zegt: 'Ik ben niet gekomen om te oordelen. Ik oordeel niet, over niemand'.

Ik stel me zo voor dat hij de schriftgeleerden die met die vrouw aan kwamen slepen, onmiddellijk doorzag. Dat hij begreep wat hun opzet was.

Als hij zich achter de wet van Mozes stelde, - iemand die overspel heeft gepleegd, moet gestenigd worden - dan zouden ze hem in moeilijkheden brengen bij de Romeinse overheerser, want die had de joden het recht ontzegt om zelf de doodstraf uit te spreken en te voltrekken. Maar als hij zou verbieden om de vrouw te stenigen, dan zouden ze hem ervan kunnen beschuldigen bij de joodse raad dat hij zichzelf boven Mozes en boven de joodse wet plaatste. En tenslotte, als hij zou zwijgen, dan zouden ze hem beschuldigen van lafheid. Ergo: in geen van de drie gevallen kon Jezus het goed doen in de ogen van degenen die de vrouw aanbrachten.

En daarom handelde Jezus zoals hij handelde en ik vind wat hij zei en deed meesterlijk! Hij betrok alle aanwezige mannen bij de situatie van de vrouw door hen stil te laten staan bij hun eigen gedrag: " Hij die zonder zonde is, werpe de eerste steen'. En nogmaals, voor overspel zijn twee mensen nodig en als de vrouw van haar beroep een prostituee was, hetgeen gesuggereerd wordt, dan kan ze dat alleen maar zijn bij de gratie van haar klanten. Tenslotte: vrouwen kwamen - en komen nog steeds - in de prostitutie terecht omdat ze onderdrukt/geëxploiteerd worden.

Jezus oordeelde niet, maar stopte het geweld door liefdevol gedrag en door een respectvolle omgang met mensen. Laten wij dat dan ook niet doen en proberen zijn voorbeeld te volgen. Amen.